

допомогою мас-спектрометра, є рибосомними білками з певними масами для конкретних білків бактерій, які дають початок мас-спектрам [7].

Переваги методу – швидкість діагностики (кілька хвилин), точність результатів.

Недоліки: ефективний на підтвердження видової належності виділеної чистої культури, не здатний диференціювати таксономічно споріднені бактерії (*S. pneumoniae* від коменсальних стрептококів) [4].

При вивченні складних сучасних методів ефективна групова робота, коли доповідачі готують презентації щодо реакцій, що вивчаються, і вступають у діалог з «опонентами» про призначення реакції, обговорюють переваги й недоліки її використання в умовах першої, другої та третьої ланок надання медичної допомоги. Не зайвою буде візуалізація матеріалу за умови відповідного технічного оснащення аудиторій. Вивчення сучасних методів діагностики дає приклад узагальнення й систематизації матеріалу, отриманого студентами раніше, для виведення їх на рівень осмислення й усвідомленого засвоєння матеріалу, що вивчається.

Список використаної літератури

1. Anton-Vazquez V. et al. Rapid versus standard antimicrobial susceptibility testing to guide treatment of bloodstream infection //Cochrane Database of Systematic Reviews. – 2021. – №. 4.
2. Ananieva Mariia M., Mariia O. Faustova, G. A. Loban' et.al Kocuria rosea, kocuria kristinae, leuconostoc mesenteroides as caries-causing representatives of oral microflora // Wiadomosci Lekarskie — 2017, T. LXX, Nr 2, Cz II. 296–298.
3. Chen X. et al. Comparison of traditional methods and high-throughput genetic sequencing in the detection of pathogens in pulmonary infectious diseases //Annals of Translational Medicine. – 2021. – Т. 9. – №. 8.
4. Larsson L. Gas chromatography and mass spectrometry. – CRC Press, 2018. – С. 153-168.
5. Mu D. S. et al. Metatranscriptomic and comparative genomic insights into resuscitation mechanisms during enrichment culturing //Microbiome. – 2018. – Т. 6. – №. 1. – С. 1-15.
6. Nemes, Elisa, et al. "Optimization and interpretation of serial QuantiFERON testing to measure acquisition of Mycobacterium tuberculosis infection." *American journal of respiratory and critical care medicine* 196.5 (2017): 638-648.
7. Sloan A., Wang G., Cheng K. Traditional approaches versus mass spectrometry in bacterial identification and typing //Clinica Chimica Acta. – 2017. – Т. 473. – С. 180-185.
8. Váradí L. et al. Methods for the Detection and Identification of Pathogenic Bacteria: Past, Present, and Future //Chemical Society reviews. – 2017. – Т. 46. – №. 16. – С. 4818-4832.

ФАСИЛІТАЦІЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Андрейко С.С., Бобух В.В.

Фаховий медико-фармацевтичний коледж Полтавського державного медичного університету

Досліджено зміст поняття фасилітації; визначено, якими специфічними якостями має володіти фасилітатор у освітньому процесі медичного закладу вищої освіти.

Ключові слова: фасилітатор, фасилітація, освітній процес, медичний заклад вищої освіти, викладач, здобувач освіти, учасник освітнього процесу.

The meaning of the concept of facilitation is investigated; it is determined what specific qualities a facilitator should have in the educational process of a medical institution of higher education.

Key words: facilitator, facilitation, educational process, medical institution of higher education, teacher, applicant, participant of educational process.

Постановка проблеми. Професії сфери «людина – людина» (до якої, власне, належить і медична галузь) завжди були найскладнішими в підготовці фахівців і реалізації діяльності. У пріоритеті стала необхідність володіння особливими якостями, що сприяють постійному саморозвитку, самовдосконаленню і здатності впливати на розвиток і вдосконалення інших. Саме це й покладено в основу фасилітативних процесів, що реалізуються під час навчання студентів медичних закладів вищої освіти.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Фасилітація як предмет наукового пізнання викликала науковий інтерес лише протягом останнього десятиліття. Її досліджували і продовжують вивчати найчастіше як психологічну категорію (І. Авдєєва, О. Андрєєв, Т. Бенглі, М. Беррі, А. Брокбенк, О. Врубльовська, С. Даунінг, П. Лушин, Дж. Хірон, Е. Штойер та ін.) і педагогічну (О. Галіцан, О. Гнатишина, Р. Дімухаметов, О. Козіна, В. Кузьменко, О. Майер, Г. Межина, С. Ромашина, Н. Софій, Л. Тігоніна, Н. Фісун, Щ. Шахматова, Б. Яковлев та ін.)

Мета статті: дослідити зміст поняття фасилітації й визначити, якими специфічними якостями має володіти фасилітатор у освітньому процесі медичного закладу вищої освіти.

Викладення основного матеріалу. Фасилітація (англ. facilitate – допомагати, полегшувати, сприяти) – 1. Стиль управління, за якого суб'єкт управління поєднує функції керівника, лідера, а також учасника групової динаміки [1]. Фасилітаторами називають психологів, педагогів, консультантів, психотерапевтів, що працюють із групами [1]. 2. Психологічна техніка, що використовує емпатію, розуміння, увагу, безумовне прийняття, толерантність, співчуття; допомагає розкрити в клієнтові оптимізм, довіру, ті природні здібності, якими людина керується неусвідомлено.

М. Казанжи [3] стверджує, що фасилітація не здійснюється в широкому спектрі ситуацій протягом досить тривалого часу. Адже фасилітативність не є якістю, життєво необхідною індивіду в кожний момент його існування. Наприклад, педагоги, окрім турботи про особистий розвиток здобувача освіти, також забезпечують засвоєння навчальної програми. А особа, наділена стійкими фасилітативними якостями, може видаватися оточенню надмірно нав'язливою й такою, що втручається в особистий простір інших.

У цій праці поняття фасилітації буде розглядатися як складний інтегральний утвір, спеціально і специфічно організований авторитетним педагогом процес цілеспрямованого впливу на групу здобувачів освіти з метою підвищення їхньої продуктивності навчання й особистісного розвитку.

На думку автора статті, фасилітація є одним із засобів реалізації концептуальних засад спільного навчання [4], за якого «всім учасникам освітнього процесу спільно й окремо кожному необхідно володіти навичками роботи з іншими людьми, роботи в команді. І якщо у дорослих ця навичка може бути у певній мірі сформованою, то по відношенню до дітей вона є просто життєво необхідною. Ця навичка <...> розвивається впродовж усього життя як важлива для реалізації професійної діяльності особистості».

Фасилітація може бути специфічною інноваційною формою навчання і виховання з пріоритетом в обранні людиною шляху реалізації власного потенціалу [3].

Викладач-фасилітатор перестає бути лише ретранслятором нових знань. У фасилітаційному процесі на перший план у структурі особистості й викладача, й студента як учасників освітнього процесу виступають такі важливі компоненти, як цінності, ставлення, потреби.

Важливими завданнями для роботи фасилітатора-професіонала стають такі:

- залучати до повноцінної участі;
- вчити учасників групової взаємодії приймати виважені колективні рішення;
- нести відповідальність за кожну дію чи рішення;
- уміти обстоювати свою точку зору чи життєву позицію.

Викладачеві-фасилітатору варто усвідомити ще такі важливі моменти [2]:

- 1) Фасилітатор нічому не вчить. Він ставить запитання, які покликані викликати інтерес групи до предмета розмови, при цьому сам фасилітатор не ставить за мету вивести групу на ті чи інші висновки, той чи інший результат. Цим, власне, фасилітація й відрізняється від модерування.
- 2) Фасилітатор довіряє мудрості групи. Адже мета фасилітації – отримати «багатогранну мудрість», цілісну картину з безліччю граней.
- 3) Фасилітатор відповідальний за перебіг обговорення. Надзвичайно важливо організувати активний обмін думками шляхом влучних запитань, поставлених учасно; спрямовувати групу для глибшого пізнання предмета обговорення.

Для реалізації фасилітативних технік, технологій, методів, методик і прийомів необхідно використання більшої кількості навчального часу, аніж витрачається на класичні практичні заняття. Тому викладач, який практикує фасилітацію, стикається ще з однією суперечністю: між знаннево орієнтованим навчанням, на реалізацію якого, як правило, працюють освітні й робочі програми, і компетентісно орієнтованим, що передбачене українською освітньою реформою, де в пріоритеті не лише знання, уміння й навички, а й цінності та ставлення здобувачів освіти. Як вихід, постає потреба в корегуванні програм, проведенні додаткових тренінгів, воркшопів, івентів тощо, спрямованих на розвиток умінь і навичок фасилітації у викладачів та студентів як рівноправних учасників освітнього процесу.

Варто зазначити, що нині розроблено й апробовано велику кількість методик, технік і технологій, що використовуються для фасилітації. Натомість спостереження свідчать, що студенти медичного закладу вищої освіти у своїй більшості, на превеликий жаль, практично не володіють ними (методиками фасилітації), хоча робота медика вимагає від фахівця готовності здійснювати фасилітацію в роботі з пацієнтами й медичним колективом. У той же час, знання й використання в освітньому процесі великої кількості методик, технік і технологій фасилітації ще не означає, що відбувається процес фасилітації, адже запорукою успіху є не кількісні, а якісні характеристики особистості фасилітатора, його цінності й ставлення, що сприяють розвитку цінностям і ставленням здобувачів освіти.

Висновки. Отже, на підставі зазначеного можна дійти висновку, що упровадження фасилітаційних технік, технологій, методів і прийомів під час професійної підготовки фахівців медичної сфери має бути наскрізним і систематичним у використанні й стосуватися розвитку фасилітативних навичок не тільки викладачів ЗВО, а й студентів.

Окремим аспектом *подальших наукових розвідок* може бути створення педагогічних умов для реалізації фасилітативної взаємодії в теорії й практиці професійної освіти.

Список використаної літератури

1. Вікіпедія. Вільна енциклопедія. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
2. Гуцол М. І. Розмаїття методів фасилітації та застосування їх на онлайн-практиці навчання латинській мови та медичної термінології у вищій школі [Електронний ресурс] / М. І. Гуцол. – Режим доступу: http://elib.umsa.edu.ua/bitstream/umsa/14199/1/Gucol_Rozmaittya_metodiv.pdf
3. Казанжи М. Й. Фасилітація в підготовці фахівців соціономічного профілю. [Електронний ресурс] / Марія Йосипівна Казанжи // Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. Психологія. – 2015. – Т. 20. – Вип. 3 (37). – Ч. 1. – С. 31–41. – Режим доступу: <http://psysocwork.onu.edu.ua/old/article/view>
4. Курмишева Н. Соціальне та спільне навчання як напрям управління освітнім процесом [Електронний ресурс] / Ніна Курмишева // Імідж сучасного педагога. – 2021. – № 3 (198). – С. 20–24. – Режим доступу: <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/232111/232965>